

श्री

प्र

पित

चम

हान

प्रा

समेन प्र

ता

प्रा

नवे

म

प्र

नो

प्र

ह

प्र

क

नि

सिद्धि भक्तानाम्... श्री ५९

श्रीगणेशाय नमः प्रथमीर्थश्राद्धं
प्रथमं कणोत्राणं पितृपितामहप्र
पितामहनामका मुकशर्मणां तीर्थ
चमातामहप्रमातामहप्रमाताम
हनाममुका मुकशर्मणां तीर्थ
प्राप्तिनमितकश्राद्धमहं करिष्ये ॥

समेत

प्रधा मुकगोत्राणं पितृपितामहप्र
तामहनां प्रमुका मुकशर्मणां तीर्थ
श्राद्धसंबंधिनो विश्वदेवा इह मास
नंको नमः प्रधप्रमुकगोत्राणं माता
महप्रमातामहप्रमातामहनां
प्रमुका मुकशर्मणां तीर्थश्राद्धसंबंधि
नो विश्वदेवा इह मास नंको नमः प्रध
प्रमुकगोत्रा पितृपितामहप्रपिताम
हप्रमुका मुकशर्मणां तया मातामह
प्रमातामहप्रमातामहप्रमातामह
कशर्मणां तीर्थप्राप्तिनमितकश्राद्धे इह
निधशसना निवेदयामि ॥

सर्व
न देव
मन्त्र
परोक्ष
महा
वाता
त्रि
लाय
होति
प्रप

प्रमृष्टा लोके वर्तते
 कर्ममिति पूर्ववदिति
 तीर्थकाले इति

नलीये श्राद्धे त्रिधा विभज्य इहं प्रवर्तते ननं वः
 स्वधाः एवमेव मातामहृदिभ्योऽश्वने जनं
 दद्यात् प्रथमं प्रमुकगोत्रापितृभ्योऽमहृदि
 तामहा प्रमुका मुकशमीनाः प्रसिन्नतीर्थ
 श्राद्धे एतेन यः पिंडः वः स्वधाः एवमेव मा
 तामहृदिभ्यो दद्यात् ॥ एवोक्तिलंकल्पेन प्रत्य
 वने ननं दद्यात् ॥ विशेषरिसंज्ञं चत्वा गं
 धाक्षिति दद्यात् पिंडशेषान् पिंडसमीपे वि
 करेज्जलतः संकल्पं कृत्वा दक्षिणं दद्यात्
 प्रन्नं होतृमिति पठेत् ॥ १ ॥ अथ श्राद्धासने
 ध्यां धुत्वा तृतीयां श्राद्धं करिष्ये तिलक
 व्या ॥ अथानुक्रमः पिंडास्तनं पिंडं शनं पुन
 प्रत्यवने ननं दक्षिणायात्र संकल्पं सवि
 तीयेष्वयं विधिः १ कथं वाडो नलो सोमो
 यमश्चेवाप्यभिस्तथा प्रतिष्ठाता वहिर्बद
 सोमपाः पितृदेवताः प्रागृक्षं तु महाभागः
 उस्माभिरुक्षितास्तिहा २ कुरुक्षेत्रं गवां
 गां रभाः संपुष्करं तु पाती धीमेता जित्पुमा
 नि श्राद्धकाले भजंति हा ३ पुष्कराधानि
 तीर्थानि गंगाया सरितानि च प्रागृक्षं तु

सु
 ने
 संक
 लंक
 रता
 प्रधा
 प्रकज
 त्रपि
 तरु
 कथं
 नुतीर्थ
 श्राद्ध
 पिए
 एत

महाभागाः श्राद्धकाले प्रवृत्तिरु वृत्तिव
 त्तिवा ॥ कव्यवादेति पठेत् ॥ महीपाः पितर
 पेचकुले जाताः सतामयः प्रागं धनु महाभा
 गा उल्हाभिरक्षितास्त्विह ॥ ५ ॥ ओं नमोस्तु भा
 नवे सोमभो मजे च स्वरूपिणे जीवभार्गव
 सोरेयराहुकेतुस्वरूपिणे ॥ ५ ॥ ओं नमः शि
 वाय देवाय ईशान्य पुरुषाय च ॥ अथो रवाम
 देवाय सधोजाताय संभवे ॥ ६ ॥ इष्टान् विष्णु
 कमलासनकार्तिकेयवह्नित्रयार्कै रजनी
 रागणेश्वराणां क्रौंचामरेभ्यः कलशे ज्व
 कार्तिकेयपादां नमानि सतंतं पितृभुक्ति
 हेतो ॥ ७ ॥ ओं नमस्तद्देव्यादिना सति प्याधु
 ज्ञाय ॥ ७ ॥ ओं प्रसूतपितृ प्रमुकशर्मन् ॥
 तीर्थश्रद्धे इदमासनं ते स्वधा ॥ एवं प्र
 कारेण पितामहादिभ्यः प्रासनं दद्यात् ॥
 ॥ अबने जन गंधपुष्पाद्युपदीयादिभिः द
 जनीयं ॥ ओं नमस्तद्देव्यादि प्रसूतपितृ प्र
 मुकशर्मन् सतिलं जलं इदमन्नं सोपकरुण
 तस्मै ते स्वधा ॥ १ ॥ एवं पितामहादिषादशेभ्यो
 विडं दद्यात् ॥ ओं प्रसूतकुले मृता नाच गति

श्री० येषां न विद्यते प्रावाहपिष्येता न सर्वा
 १० श्री० न कुशाप्येति लोके २ नातामहकुले
 ३ ये च गतिर्येषां न विद्यते प्रावाह ०॥३॥
 बंधुवर्गे स्थिता ये च गतिर्येषां न विद्यते
 प्रावाह ४ प्रसन्नकुले मता ये च गतिर्ये
 षां न विद्यते तेषां सुदुराण्यपि
 तेषां विडुंदाम्यहं ५ नातामहकुले ये च
 गतिर्येषां न विद्यते तेषां सुदुराण्यपि तेषां
 विडुंदाम्यहं ६ बंधुवर्गे मता ये च गति
 र्येषां न विद्यते तेषां सुदुराण्यपि तेषां
 विडुंदाम्यहं ७ प्रजातदंता ये केचित् गति
 र्येषां न विद्यते तेषां ०८ प्रग्निरुधा च ये
 केचित् गतिर्येषां न विद्यते ९ तेषां १० प्र
 ग्निरुधा च ये केचित् नाग्निरुधा तथा परे
 विद्युत चौरुता ये च तेषां विडुंदाम्यहं
 १० रावराहे मता ये च गतिर्येषां न विद्यते
 तेषां ११ प्रराण्ये धर्मणि वने सुधयात्
 षया रुता तेषां १२ पशुपानिं गता ये च ग
 तिर्येषां न विद्यते तेषां १३ नरकेषु समस्ते
 पुपातना सुचये स्थिता तेषां १४ वधांध

वावाधवापे येन्यजन्मनिवाधवा तेषां
 १५ वित्तवंशे मृतापेधमातृवंशे च ये मृता
 तेषां १६ गुरुत्वं शश्वं च तां तेषां पिंडं
 दाम्यहं १७ प्राग्वत्तलोपे वित्तवंशजाता मा
 तुल्यवावंशभ्रामरीषा कुलद्वये ये मम
 दत्तभूता भृत्यास्तथेवास्मत्तत्वेव काश्च
 मित्राश्च शिष्याः यश बश्च वृत्ता तेषां स्त
 धापिंडमर्हति १८ प्राग्वत्तानपर्व्यंतं
 पालितोपे स्त्वपात्विहं प्राग्वत्तानपित्वा
 मातः दर्भपृष्ठेति ततोदकं ३ गभोदिरगम
 नेदुः खं विषमे भूमि वतिनी तस्याः निक
 मणार्थाप मातृपिंडं दत्तमहं ॥ इदं पिंडं त
 स्वेते स्तथाः मासि मासिकृतं कर्तुं वेदना
 प्रववेष्टु च तस्याः संपूर्णे दशमे मासि प्र
 त्यंतं मातृपितृ पीडनं पतस्यां पावत्यु
 त्रोन भवति तावत्माता पुणे चति तस्या
 द पिवेच्च कटुद्व्याणि कथितानि वि
 विधानि च तस्यां १९ यन्निनाशोषयेद
 हं त्रिरात्रोपोषणेन च तस्यां २० क्षुधया

४
 विकले पुत्रे पुत्रमाता प्रयच्छति तस्या
 ५ दिवारात्रोपमाता कंदरातिनिर्भरस्त
 नोनस्या० १०५ पुत्राजनयते पुत्रं जनन्या
 परिधेदने तस्या० १०७ पुत्रोवाधिसपाय
 कोमाता कंदकारिणी तस्या० १०८ पु
 ल्यहारहीनामाता वावत्पुत्रोत्तिवात्क
 तस्या० १०९ पुत्रोमृजपुदीवाभ्यां लिघेता
 मातृकपटी तस्या० ११० गार्भभंगो भवेन्मा
 तुः मृत्युदेव न संशय १११ माद्येमासिनिरा
 सुराशिशिरमातृदुःखद ११२ दुर्लभं दु
 र्भवं तावत्पावत्पुत्रोत्तिवात्कः तस्याः
 ११३ पक्ष्मद्वारे महाघोरे पविमाता सुशो
 चति तस्या० ११४ पक्ष्मपुत्रो गपांगत्वाकु
 र्वति श्रद्धयान्वितः तस्य पुत्रस्वपोत्रस्य
 माता च सुप्रसीदति ११५ पितृपितामहश्च
 वतथैव प्रपितामहमातापितामहि चैव
 तथैव प्रपितामहमातामहीतत्पिताच
 प्रमातामह्यादय तेषां पिंडं मया दत्तं प्र
 सव्यमुपतिष्ठतां ११६ तांता नृपतिं वंस
 पत्नजननी मातामहादित्रयं सखीस्त्री

वि

तनपादिनतिजननिस्वधानरः स्वस्ति
मः पितृभ्रातृभगिन्यपत्यधवपुक्काया
पितृसङ्गुरुभ्रात्राप्यपितरामहममवि
धोतेः कोविदं स्वधा २ विनुमति भोजिया
मसिन्या इतिनुस्तथा पितृमानससुस
स सप्तगोत्राः प्रकीर्तिताः २ विजयविज
लं ॥ ॐ ये च बोत्रवास्मानासससते पाश्र
वोत्रपाश्रस्मानाससते ते च बहता स्मा
बहता स्तुप्यंतु इति तीर्थश्राद्धे पंचाश
तवेदिमा कल्पनीया विधिवत्पितृमा
तृभ्योऽङ्गीकुर्वात् इति शास्त्रान्नसंकल्प
सकलंतस्य जीवनं अभिवेकविंसुर्जनं ॥
प्रमादादितितियतेत् ॥ इति श्री ५ ॥

5

अथोऽष्टादशसूक्तमष्टवक्ष्यतां नरः स्यात्वा संकल्पेष्टवैवि
 धाय ओमस्य पृथ्वीति मंत्रस्य मेरु पृथ्वी नरः सुत
 लघु दः कुर्मदेवा ता लंकी जं आसन शुभ्रय जपेति
 निघोता पृथ्वीत्वया धृता लोका दिवित्वं विस्तु
 ना धृतां त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चाम
 तं १ उक्तेरीदिरुपासी मां ससो मां त क ई मे
 तिष्ट देवि सभामध्ये पवित्रं कुरु चो स तं आभ्यां
 पृथ्वी मां सिंध्य श्रय कुरो परि तिले भूमि र
 प्राप्ता म मस्म कुले मता ये च गतिर्येषां न
 विद्यते आवाहयिष्ये तां सवां कुश पृथ्वे
 तिलोदकेः ॥ माता मरु कुले ये च गतिर्येषां
 न विद्यते आवाहयिष्ये तां सवां कुश पृथ्वे
 तिलोदकेः ॥ वंधुवर्ग कुले ये च गतिर्येषां
 न विद्यते आवाहयिष्ये तां सवां कुश पृ
 थ्वे तिलोदकेः ॥ अथाऽपि एतद्वानं
 कर्ष्यात् अस्म कुले मता ये च गतिर्येषां
 न विद्यते तेषां मुद्रणाया ये दं पि एतद
 दाम्प्यम् १ माता मरु कुले ये च गतिर्येषां न
 विद्यते २ वंधुवर्ग मता ये च गतिर्येषां न वि
 द्यते तेषां ३ द्यते तेषां ३ अजातदंता च ये कि
 चित्त्वे च गर्भे निपीडितास्तेषां ४ अ
 ग्निदग्धा अयके चिन्ताग्निदग्धास्त
 यापरे विद्युश्चौरुता ये च तेभ्यः पि

एउददास्यरुम् ५ दावदाहृतायेचसिंहवा
 धरुताश्रयेदं विष्मिः संमिर्वापितेभ्यः ६
 वउदवेधत मतोयेचविमसशरुताश्र
 येआत्मानंवातिनीयेवतेभ्यः ७ आख्ये
 वर्त्मनिवनेक्षधया त्रयवाहताभृतप्रत
 पिशाचाश्रितेभ्यः ८ रोखेचोध्यतामिश्रका
 लस्त्रजेचयेगतासेषामुद्रयाप्यापतेभ्यः ९
 श्रानेकयातना संस्थायेप्रतलोकेचयेगता
 सेषां १० अणुपेनिगतायेयेचपादिकीटसरी
 स्त्रयाश्रयवाहद्वयोनिह्यास्तेभ्यः ११ अ
 सिपत्रवनेद्योरेकुंभिपाकेचयेगतासेषां
 १२ नारकेषुसमस्तेषुयातनासुचयेस्थिता
 सेषां १३ जातारक्षारक्षेष्टममनःत्वेन
 कर्मणामानुष्यदुर्लभंयेवातेभ्यः १४ दि
 व्यतरिताभूमिह्यामातरोवांधवाद्य
 मृतीश्रसत्कृतयेचतेभ्यः १५ चकेचि
 त्प्रेतरयेणवर्तते। वपितरोममतेसर्वत
 एउदातेनपृथिपायास्तुसर्वदा १६ येवां
 धवाऽवांधवायश्रान्यजन्मातवांधवासे
 वापिउमयादतोऽक्षयमुपतिष्ठतु १ पितवं
 रोमस्तयेचमातवंशेचयेमतागुरुश्चमु
 रद्वंधूतायेचान्तेवांधवास्तयातेमाभ्यु
 र्गायतेभ्यः २ येमेकलेखुप्रपिणः पुन

दशविवर्जितस्तेषाम् ३ त्रिषु लोपगताव
 च जात्यांतरबोधव्याप्त्यास्तेषाम् ध्वनि
 रूपाः आत्मगर्भाश्च साताऽऽकृतेभ्यः
 तेषाम् ५॥ अथ एतेषां जलधातु
 दद्यात् आब्रह्मणो ये पितरं वंशजाता
 मातुस्तथा वंशभवा मदीयाः कुलद्वये
 येन स संगताश्च तास्तथैवाश्रितसे
 वकाश्च मित्राणि सख्यः यशवत्प्रभ
 वृद्धा दृष्टा व्या दृष्टा पि कृतोपकारजा
 यन्तरे येन स संगताश्च तेभ्यस्वधापि
 त्समं हं ददामि ॥ अथ अथ

ऊरुहो नमो सनेत तीर्थ सानिह
 नमो मेकरकमुखायै सीतीर्थपर
 नमो अहो नमो अहो नमो अहो नमो
 नमो विशेषकरकमुखायै और
 नमो वती ॥ अथ वस्याकोवी विशेष
 नमो कस्यानदानका विशेष महान
 नमो नमो नमो नमो नमो नमो नमो
 नमो नमो नमो नमो नमो नमो नमो

प्रश्न सुकृष्टे धन पदो तु आहुं
 कपोदिनेदिनेत्रिभागतिनं
 पदं वा त्रिभागं चाहुं मेव वा ॥
 दिनेदिने प्रतिदिनमित्यर्थः
 एवं चापरपदो यदि नत्येन
 विधाना तस्मिन्पुनरित्य
 र्थः ॥ एवं चापरपदो यदि न
 त्येन विधाना तस्मिन्पुनरिति
 नपुनरुक्ता रेण आहुस्य प्रति
 दिनकर्तव्यत्वं बोधितम् ॥ त
 वाचापरपदो सर्वेषु दिनेषु
 पक्षे आहुं कर्तव्यम् ॥ कं
 यागते सावितरि भाष्ये तानि
 तु वाङ्मनः कर्तव्यम्

नितुल्यानि तेष्टदत्तमप्याक्ष
 यत् ॥ ७ प्रश्निकुहमाऽमा
 धा ॥ प्रपराहका लाभावे
 पिप्रातर्निध्याह्वाक्काहुं
 कर्तव्यम् ॥ एतेन ॥ प्रत्य
 तापिताकांतिकाकाहुनि
 नितेष्टुत्रजन्मादौ सति स
 वैदेवंकाहुं ॥ प्रामुदयिकं
 कर्तव्यं इत्युक्तं भवति ॥ वा
 क्यानि काहुविवेके प्रथम
 परिच्छेदे द्रष्टव्यानि पत्र
 २५

पूर्वाह्णं मातृकं आहुतं सपर
रुतं पैटकं एकोनं दत्तं
मध्याह्णं प्रातः कृदि निमि
ति कम् ॥ मातृ आहुतं प्रच
ष्टका आहुतं पूर्वोहं ॥ प्रत्रं प्र
पराहं पैटकं कुक्षपदार्प
राहं अल्लपदो पूर्वोहं वि
धानात् ॥ कृदि निमित्तं प्र
भुदपि कम् ॥ प्रपराहं पैटकं
पार्वणं कर्तव्यं उभयदिने
पराहं प्रमावस्थायाः प्रलाभ
उत्तरदिने मध्याह्णे विकर्तव्य
मुमुख्यकालाभावात् आहु
विनेको हि ॥ संध्यायाः त्रयो
नैकर्तव्यं आहुतं खलु विचक्ष
णैः

श्री

गोत्रं वा त्याग्यते संज्ञा एव माधव ॥ ३ ॥
पयः सोमं कृते न सत्यामिदं पादपानं ॥ ४ ॥
यस्य

गोत्रं न ज्ञातव्यं ॥ ५ ॥ श्रीं देवतां सत न ये स भवेत् ॥
वते दत्ताय मन्त्रं कर्मरापना तु न वा ॥ ६ ॥
५ ॥ १ ॥ मन्त्रं अपरा ॥ मुख्यं विशेष ॥ एषो
मिदं जातो मात्मा कं ब्रूहि शांता वरा ॥ ७ ॥
नेशान्ते देव रमा गच्छात् न कुतो गानमे
संजोशमि स्रजोक्तं ॥ ८ ॥
दृष्टत्वांतरः स्तत्वा तैर्यपि तां च देवतां ॥ ९ ॥
मानिरात्राभ्यं कृतमाप्नोति मातृवः ॥ १० ॥

महात्मं गुरुदेवा नाम श्रुपातं कृतो घटि देवा
ॐ शोभादुखं मरुगं भवेत् ॥

मंत्राणां मध्यमावेतु गायत्री मंत्र उत्तमः
कृत्वा कथं ॥ ३ ॥ हूतं ॥ शुक्रादि ॥ २५० ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ फल लाभ
फलकी वृत्ति ॥ इति न्याय फलत्वेन
प्रसिद्धम् ॥ इति श्रुति तत्र स्ताने
तर्पणोऽप्रणयेमातिरात्र यस्त
फलम् ॥ सोमवत्याऽप्रमायां श्रा
द्धं यथा समं फलम् ॥ ७ प्रत्यत्रादि
श्राद्धे एतत्स्मरणं पितृभूषिः
७ प्रत्रेदं तं श्राद्धं ७ प्रत्रे तं फलं
म् ॥ भारते वायुपुराण वामनादिषु
वृत्तया स्पष्टम् ॥ अथ ज्येष्ठे पि
तृभूषि वृत्तौ श्राद्धं ७ प्रत्रे तं फलं
म् ॥ अथ ज्येष्ठे पि
तृभूषि वृत्तौ श्राद्धं ७ प्रत्रे तं फलं
म् ॥ अथ ज्येष्ठे पि

हम नो विप्रि र यो म त्रु गं
प्रप र प दा एां प्र म मी
प्र म का इ ति प्र म का वि
गु ताः

न व म्प्यं यै क्रियते तां
प्र न्वे ष व य मू या न्ने व त्ता
नो कं तं म् ॥ प्र. ९

य स्य म त स्य म्पि न सा प ते त स्य द
पुं आ द्वा म्पि न्ने ॥ य स्य म्पि न सा प
ते त स्य म्पि न्ने का प्पे मा धे वां मा द्वा
५५ मा द्वा का प्पे ॥

मा ता पि नो र्त्ता हे के पूर्व पि तुः आ
हुं कृ त्वा ताः पु नः स्ना त्वा मा तुः आ हुं
का प्पे न्ने धर्म सिं ध प ० ३ पर प ह वा क्म ह

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

६ पिंड पावण्य को मे ल कर क ५० पिंड हो ग

कुरुते चा तर गत फ ल्की
वने तीर्थ प्राप्ति निमित्त क
प्रादु म हं क गि र्व्ये ?

फल निष्पत्तौ इत्यस्य धातोरेत
दुपभुक् फलः ॥ फलं तिका भान्ति
व्यादयतीति फलः ॥ फलं गु
र्क इत्यनेन गुक प्रत्ययः

इं फलु तीर्थमिति है न को शः

अथ भावाहनं चैव द्विजंगुष्मनिवेशनं
तप्ये प्राशतं च विकरं तीर्थप्राप्ते विवर्जयेत्
इति ह्यमाह ॥ अथैकं चनेति रत्नावल्यां ॥

॥